

Programmabegroting 2025-2028

3.2 Energie en klimaat

Ambitie

De ambitie is om Gouda duurzaam door te geven aan de volgende generaties. Gouda wil in 2040 CO₂-neutraal zijn en in 2050 moet de leefomgeving bestand zijn tegen klimaatveranderingen.

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door extra te investeren in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Het speerpunt komende periode is verdere vergroening afgestemd op de bodemgesteldheid. Kwalitatief groen met een hoge biodiversiteit en ruimte voor water maakt de stad leefbaar en aantrekkelijk voor mens en dier. Duurzaamheid gaat over alle beleidsterreinen en is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Er vindt een doorrekening plaats om inzicht in de CO₂-impact te krijgen.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen en toekomstbestendige bomen. Ook het inzetten op vasthouden, hergebruiken, infiltreren en vertraagd afvoeren van hemelwater helpt hierbij.

2) Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente begint met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.

3) Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en de opwek van duurzame energie stimuleren. Met aandacht voor gebouwbewonende diersoorten.

4) Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld. In 2030 is tenminste 55% van het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. In 2030 is tenminste 55% CO₂ gereduceerd. De gemeente neemt ook stappen om de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen te verbeteren. Hiertoe dient de uitvoering van de programma's voor verduurzaming en toegankelijkheid van het gemeentelijk vastgoed.

5) Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet.

3.2.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

- Uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen, zoals het toevoegen van infiltratie- en bergingsvoorzieningen en het realiseren van aparte afvoer van riool- en hemelwater. De gemeente houdt bij maatregelen voor het afvoeren van hemelwater de voorkeursvolgorde - vasthouden, hergebruiken, infiltreren en (vertraagd) afvoeren - aan.
- Voor het tegengaan van hittestress, droogte en wateroverlast stuurt de gemeente aan op het creëren van extra waterberging, minder steen en meer biodivers groen en toekomstbestendige bomen bij (nieuw)bouwontwikkelingen, op schoolpleinen, speelplekken en bij onderhoud- en herinrichtingsprojecten. Ook werkt de gemeente samen met ondernemers, eigenaren en parkmanagement aan het klimaatbestendig inrichten van bedrijventerreinen.
- Uitbreiden van ecologisch beheer op basis van de nieuwe beleidsplannen, zoals ecologisch maaibeheer van bermen, het voortzetten van de aanleg van natuurlijk-vriendelijke oevers en het vergroten van bewustwording.
- Uitvoeren van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad om de grond- en regenwateroverlast in de lage delen van de binnenstad te verminderen. De gemeente benut hierbij de samenwerking met het Kenniscentrum Bodemdaling & Funderingen voor kennisontwikkeling en informatievoorziening over de gevolgen van bodemdaling in combinatie met klimaatverandering.
- Uitvoeren van het beleid, zoals het Water- en Rioleringsprogramma, het Programma Groen Gouda en de verdiepende programma's voor Bomen en Biodiversiteit en de subsidieregeling groen-blauwe daken.

Doelstelling 2: Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

- Het uitvoeren van maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren op basis van het Programma Groen: Biodiversiteit. De Basiskwaliteit Natuur (BKN) is hiervoor het uitgangspunt. Om dit te bereiken, stuurt de gemeente onder andere op het versterken van de groenstructuur en het verbeteren van het ecologisch beheer.
- Samenwerken met waterschappen (waterkwaliteitsbeheerders) om waterkwaliteit te verbeteren.
- Ter ondersteuning van de woningisolatie een soortenmanagementplan (SMP) laten opstellen. Doordat het een krappe, specialistische markt betreft leverde een eerdere uitvraag geen aanbiedingen op.
- Verkennen hoe natuurinclusief bouwen onderdeel kan worden van het gemeentelijk beleid.

Doelstelling 3: Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

- Uitwerken van de herziene focus voor de warmtetransitie naar een uitvoeringsstrategie met aandacht voor de invloed van factoren als netcongestie en geluid. De herziene focus biedt inwoners en ondernemers meer duidelijkheid over de voorkeursoplossing voor een aardgasvrije omgeving en hun handelingsperspectief.
- Met bewoners afronden van onderzoeken naar de aardgasvrije warmteoplossing in Achterwillens en een deel van Kort Haarlem. Op basis van de uitkomsten worden met bewoners afspraken gemaakt over het vervolg.
- Het Gouds Isolatieprogramma blijven uitvoeren met focus op (koop)woningen met energielabels D, E, F en G en energiearmoede. Inwoners worden geholpen door de inzet van energiecoaches en energiekussers, witgoedregeling, uitvoeren blokgewijze aanpak koopwoningen voor volledige verduurzaming (energiekaravaan), collectieve inkoopacties en subsidies. Een communicatiecampagne brengt de mogelijkheden onder de aandacht.
- Het stringent blijven handhaven van de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en instellingen en de wettelijke eis dat kantoren minimaal energielabel C hebben.
- Het stimuleren van de duurzame opwek met zon op grote en kleine daken en parkeerterreinen. Het ondersteunen van onder andere maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, gebouweigenaren, religieuze instellingen, MKB-ondernemers en kleine VvE's bij het verduurzamen van hun gebouwen en opwek van energie, door leningen te verstrekken vanuit het Duurzaamheidsfonds. Ook blijven ondersteunen van bewonersinitiatieven en initiatieven op bedrijventerreinen via de SDO subsidieregeling.

Doelstelling 4: Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

- Uitvoeren van de aanpak om in 2030 55% CO₂-reductie te realiseren in gemeentelijke gebouwen en in 2040 aardgasvrij en CO₂-neutraal te zijn. Dit betreft alle gebouwen in eigendom van de gemeente, exclusief de sport- en onderwijsgebouwen. Het Groenhovenbad wordt binnen deze aanpak wel gasloos gemaakt.
- Bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is er aandacht voor de inpassing van nestgelegenheid voor gebouwbewonende diersoorten, zoals gierzwaluwen, vleermuizen en huismussen.
- Waar mogelijk zoekt de gemeente synergie met onderhouds- (MJOP) en toegankelijkheidsmaatregelen.

Doelstelling 5: Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

- In het Beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GOVO) bepalen de criteria toegankelijkheid en kwaliteit, naast drooglegging en technische staat, de beheeropgave. Met het budget uit het Bestuursakkoord worden ook het komende jaar meer straten aangepakt. Ook is in het GOVO extra budget gereserveerd voor het verbeteren van groenvoorzieningen bij ophogingsprojecten.
- Het meerjarig en gefaseerd herstellen van kwetsbare kademuren en andere kunstwerken, vanuit het GOVO.
- Het Kwaliteitsplan voor de openbare ruimte in de binnenstad is het kader voor de projecten in de openbare ruimte die vanuit het Water- en Rioleringsplan en het GOVO worden uitgevoerd. Dit betreft bijvoorbeeld het herstraten van de Peperstraat en het opknappen van de Agnietenstraat en Nieuwe Haven.
- Via het Funderingsloket blijft de gemeente inwoners met advies en voorlichting op weg helpen bij funderingsonderzoek en -herstel.

3.2.2 Verbonden partijen

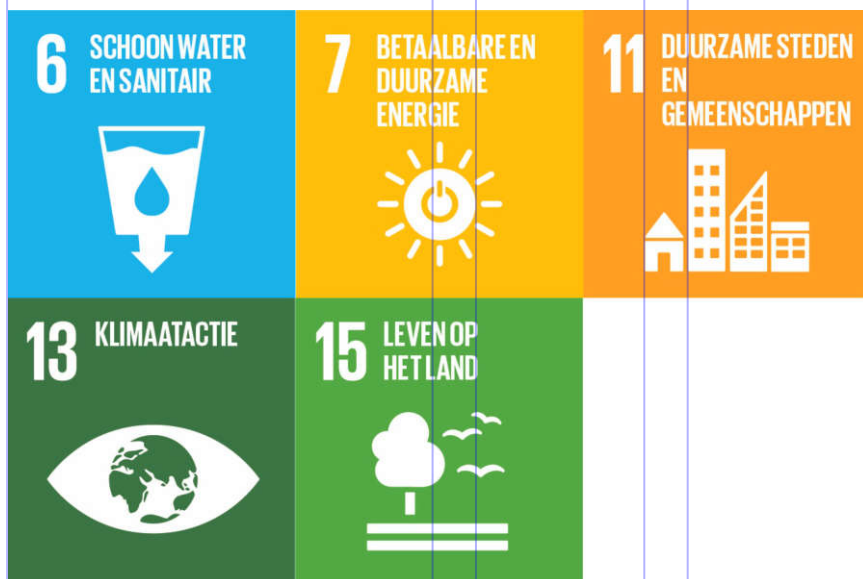
Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)	Het doel van de Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel) is het waarborgen van een veilige, duurzame en gezonde samenleving door middel van milieutaken zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving en advisering op ruimtelijke ontwikkelingen.
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	<p>Klimaatadaptatie is belangrijk om Gouda toekomstbestendig te maken en de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden voor mens en dier. Naast het aanwezige groen in de stad, zijn de omliggende natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie Midden-Holland hiervoor van groot belang. Deze gebieden dragen bij aan de vermindering van hittestress, geven inwoners van Gouda ruimte om de warme stad voor een paar uur te 'ontvluchten' en te genieten van het groen en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. Inwoners van Gouda recreëren onder andere in het Krimpenerhout, het Loetbos, Reeuwijkse Hout, Goudse Hout, 't Weegje, Twaalfmorgen, Oostpolder, Gouwebos en Elfhoeven.</p> <p>De natuurwaarden en biodiversiteit staan ook in de gebieden van de Groenalliantie onder druk mede door toenemende recreatieve drukte en klimaatverandering. Naast gebiedsgerichte investeringen wil de Groenalliantie in 2025 positief bijdragen aan bredere opgaven als waterkwaliteit, gezondheid, biodiversiteit, de energietransitie en klimaatadaptatie. Zo kunnen de natuur- en recreatiegebieden een bijdrage leveren aan de infiltratie van regenwater en het verhogen van de biodiversiteit. Daarvoor wordt een duurzame balans gezocht tussen natuur en recreatie waarbij het uitgangspunt is dat de natuurwaarden, waterkwaliteit en biodiversiteit toenemen in de komende jaren. In het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 is veel aandacht voor de natuurwaarden, waterkwaliteit en de biodiversiteit. Waar mogelijk gaat de Groenalliantie het beheer meer richten op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit. In de gebieden wordt in 2025 een aantal quick wins voor de biodiversiteit uitgevoerd. Ook is er een onderzoek naar de waterkwaliteit en de verbetering daarvan opgezet. Ook wordt er gezocht naar de mogelijkheden om op kleine schaal meer duurzame energie op te wekken. Hiermee wil de Groenalliantie een bijdrage leveren aan de realisatie van het Nationale Klimaatakkoord.</p>
Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. Sinds de inwerkingtreding van de omgevingswet verzorgt de BSGR de heffing en invordering van milieulegges ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor een dergelijke milieuvergunning.

3.2.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Genomen maatregelen tegen effecten van klimaatverandering	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Na een hevige regenbui blijft langer dan 2 uur water in de straat staan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Maatregelen willen nemen om overlast door hitte en water rondom woning tegen te gaan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen		Schaduwplekken voor verkoeling tijdens een periode van warm weer	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit	De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente gaat beginnen met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.	Groenbalans (inclusief percentage voor groen met waarde voor biodiversiteit)	Gemeente Gouda, Geovisia
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden		Hoofdverwarmingsinstallatie woningen (aardgas)	CBS, Regionale Klimaatmonitor: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84948NED/
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en opwek van duurzame energie stimuleren.	Gouds IsolatiePlan	
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Percentage bekende hernieuwbare energie	RVO, Regionale klimaatmonitor

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed	De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld. De ambitie voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed wordt aangescherpt: in 2030 is tenminste 55% van het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. Waar mogelijk nemen we stappen om ook de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen te verbeteren.	Reductie van de CO2-uitstoot van de gemeentelijke vastgoedporteuille	Energiemonitor gemeente Gouda
Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte	Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet	Ik vind mijn buurt goed/slecht onderhouden	Stadspeiling

3.2.4 Wat gaat het kosten?

3.2.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	37.988	36.621	36.602	37.251
Baten	-37.679	-38.617	-38.175	-37.749
Saldo van baten en lasten	308	-1.995	-1.573	-497
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	308	-1.995	-1.573	-497

(+ = nadeel/last | - = voordeel/baat)

3.2.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	1.237	-236	-256	-2.508
Autonome en administratieve ontwikkeling	-929	-1.759	-1.317	2.011
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Totaal	308	-1.995	-1.573	-497

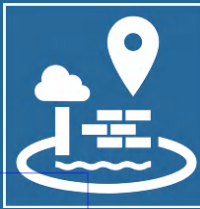
(+ = nadeel/last | - = voordeel/baat)

3.2.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
7.2 Riolering	-918	-3.276	-2.652	-1.409
7.3 Afval	-2.218	-2.185	-2.386	-2.553
7.4 Milieubeheer	3.444	3.465	3.465	3.465
Totaal	308	-1.995	-1.573	-497

(+ = nadeel/last | - = voordeel/baat)

3.3 Wonen en leefomgeving

Ambitie

In Gouda kan iedereen prettig wonen en leven en dat wil de gemeente zo houden.

Een goede bereikbaarheid en betaalbaar woningaanbod voor elke doelgroep zijn daarvoor van belang. Er komen nieuwe woningen in Westergouwe, de Spoorzone en andere plekken in de stad. De norm is betaalbaar bouwen, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen, en aandacht voor duurzame mobiliteit.

De goede bereikbaarheid en centrale ligging zijn een onbetwistbare kracht van Gouda. Om Gouda in de toekomst duurzaam bereikbaar te houden en goed te ontsluiten, wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) uitgevoerd. Met meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad wordt autoluw. Het omgevingsbeleid biedt duidelijke richting en regelgeving voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen

De Woon(zorg)visie 2030 Gouda en de Regionale Realisatieagenda Midden-Holland van 2023 dienen als kader. In regioverband wordt een Woonzorgvisie opgesteld. Dit gebeurt samen met stakeholders.

2) Actieve sturing op het woningbouwprogramma

Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.

3) Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan

Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.

4) Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading

Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. De komst van een distributiehubs. En het zetten van stappen richting Zero-emissie Stadslogistiek

5) Invoering van de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om een (digitaal) gemeente dekkend omgevingsplan te maken. De dienstverlening aan bedrijven, organisaties en inwoners staat centraal bij uitwerking van de wettelijke instrumenten.